

Klimatrådsmöte 12 mars 2025

Närvarande

Ledamöter i Klimatrådet som närvarade på mötet

Agne Bengtsson, Elmia
Brittis Benzler, Landshövding, ordförande i Klimatrådet
Emilie Walfridsson, Region Jönköpings län
Fridolf Eskilsson, Jönköping Energi
Gunnar Holmstedt, Kanadevia Inova Jönköping Biogas
Jane Ydman, Region Jönköpings län
Kristine Hästmark, Gnosjö kommun
Mats Holmstedt, Tranås kommun
Pia Odin, Värnamo energi
Susanne Wahlström, Habo kommun
Therese Petersson, Sävsjö kommun
Tommie Ekered, Region Jönköpings län
Ulrica Strömberg, Husqvarna

Adjungerad

Carlos Pettersson, Energikontor Norra Småland

Ledamöter i Klimatrådet som hade förhinder och inte deltog i mötet

Anders Gunnarsson, RagnSells
Andreas Georgii, Castellum
Catherine Legrand, Jönköping University
Cecilia Löf, Atteviks
Emelie Liberg, Försvarsmakten
Esbjörn Karlsson, Skanska
Greger Larsson, Svenska kyrkan

Johan Thor, Friskis och svettis

John Wibrand, Swegon

Jonas Klarén, Garo

Kenth Williamsson, Vaggeryds kommun

Magnus Olsson, Länsförsäkringar Jönköpings län

Mona Forsberg, Jönköpings kommun

Mårten Lindberg, HSB

Sara Lindberg, Nässjö kommun

Tobias Pettersson, Värnamo kommun

Ulrica Björnhag, LRF

William Axelsson, FC gruppen

Övriga deltagare

Catarina Kristensson, Länsstyrelsen, föredragande

Charlotte Andersson, Länsstyrelsen, föredragande

Emma Wallin, Klimatsekretariatet, föredragande

Emma Willaredt, Länsstyrelsen

Emmy Arlebrink, Region Jönköpings län, praktikant

Helena Liljergren, Länsstyrelsen, sekreterare

Jesper Agrelius, Länsstyrelsen, föredragande

Lina Larsson, Vaggeryds kommun, föredragande

Marianne Badman, Länsstyrelsen, föredragande

Marie Brander, Region Jönköpings län, föredragande

Moa Lindvert, Länsstyrelsen, föredragande

Punkt 1. Inledning

Landshövding Brittis Benzler hälsar välkommen. Presentationsrunda genomfördes och dagordningen fastställdes.

Punkt 2. Föregående mötesanteckningar

Föregående möte presenterade talare från Räddningstjänsten Jönköpings kommun hur räddningstjänsten arbetar med, och påverkas av klimatförändringar.

Under mötet diskuterades vikten av tillgång till olika drivmedel, sett ur beredskapsperspektiv. Efter kontakt med ADDA, kommunernas inköpsorganisation vet vi att ingen biogasbil finns med i deras nuvarande ramavtal. Det går dock att ställa krav att fordon ska gå att efterkonvertera. Det finns en tillverkare som säljer gasdrivna personbilar, Suzuki. ADDA hoppas att de skall anmäla intresse för nästa ramavtalsperiod.

Under föregående möte lyssnade vi också till Otto Hedenmo som presenterade forskningsresultat från samverkansforskning, ett projekt som Klimatrådet delfinansierat.

Rådet har inga synpunkter på anteckningarna. Anteckningarna fastställs.

Punkt 3. Energiutblick med energikontoret

Carlos Pettersson ger en årsresumé av energikontorets arbete. Energitkontoret har sedan 2012 arbetat med olika fokus.

Energitkontoret har bland annat arbetat nära Klimatrådet i frågor så som solceller och biogas. Förra året togs en solcellsanalys fram över hur potentialen för solceller ser ut i länet. De anslutningsförfrågningar som E.ON har, som nu ligger i kö motsvarar hela produktionen av solenergi under 2023. Gällande biogas kommer länet att producera 138 GWh efter att den stora nya biogasanläggningen i Reftele blir klar.

Det finns utmaningar, men också potential kring frågorna om elektrifiering av transporter, cykelns potential och företagens energieffektivisering.

Framöver kommer elbehovet att öka. Det kommer att finnas behov av att energiplanera, energieffektivisera och se över möjligheterna med lagring. Andra faktorer som påverkar framgent är frågorna om beredskap, Fitfor55 och Fehmarn-bält.

Rådet diskuterade frågorna:

- Vilka energirelaterade utmaningar är mest centrala för Klimatrådets aktörer?
- Hur kan vi skapa möjligheter av energiläget i vårt län?
- Hur vill och kan våra respektive organisationer öka takten i arbetet?

Sammanfattning av diskussionen:

Den stora grafen för koldioxidbudgeten visar att transporter står för de största utsläppen, hur kan vi arbeta vidare med transportfrågan tillsammans?

Det finns behov av att ändra på attityder gällande transportfrågan, och uppmuntra mer till kollektivtrafik.

Biogas är viktig för framtiden inom transportsektorn, en kombination med el. Potentialen för biogas är stor.

Energieffektivisering är en viktig fråga.

Angående koldioxidbudgeten är det viktigt att bryta ner den till olika mål, och att göra den förståelig för länsinvånarna. Vad kan man som invånare göra själv för att påverka?

Carlos tackar för inspel och uppmuntrar till att fortsatt kroka arm med varandra, samt till att kontakta energikontoret vid samarbetsförfrågningar.

Punkt 4. Klimat- och energistrategin – revidering

Catarina Kristensson ger en presentation om arbetet med klimat- och energistrategin, som nu är ute på remiss. Anledningarna till att strategin revideras är utöver att det är ett regeringsuppdrag också ett förändrat omvärldsläge och nya energipolitiska mål. Strategin

har förslag på ny visionsformulering: "Jönköpings län är ett robust och fossilfritt plusenergilän". Det finns i strategin sju målsättningar inom områdena utsläpp, energi och klimatanpassning.

Sista dag att lämna synpunkter är den 22 april. Catarina uppmanar alla i rådet att lämna synpunkter. Vid mötet den 5 juni kommer vi att återkomma till strategin. Fastställandet av strategin ska ske senast den 30 juni av landshövdingen. Efter det sker implementering av strategin, bland annat under Klimatveckan.

JET – Jönköpings län elektrifierar tillsammans

Catarina berättar också om JET, som är ett nytt samarbetsforum. Samarbetet handlar om att påskynda elektrifiering och lösa problem genom bred dialog och samverkan. Teman som ska ingå i samverkan är energiplanering, näringslivsutveckling, energiberedskap, samhällsplanering och mark- och vattenanvändning.

Deltagare är kommuner, elnätsföretag och näringslivsorganisationer.

I arbetet ingår att en regional handlingsplan för elektrifiering processas fram. Den 8 april sker en lanseringsträff som regionen och länsstyrelsen gemensamt bjuder in till.

Rapportering kommer ske till rådet inom Klimatrådet.

Punkt 5. Revidering av RUS

Marie Brander och Carlos Pettersson ger en presentation om arbetet med revideringen av den regionala utvecklingsstrategin. Regionstyrelsen har gett i uppdrag att bland annat revidera den regionala utvecklingsstrategin.

Den regionala utvecklingsstrategin ska hålla över tid, och samtidigt bland annat vara beskrivande om hur medel för regionalt tillväxtarbete ska användas. Uppdraget omfattas av att exempelvis följa upp, utvärdera och redovisa resultaten av arbetet till regeringen och att upprätta och fastställa länsplaner för transportinfrastruktur. Strategin ska bidra till sektorsövergripande samverkan mellan län, men också mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Några av länets utmaningar är ojämlika förutsättningar på grund av geografi, demografiutvecklingen är en känd utmaning, ojämsställd arbetsmarknad och låg takt i klimat- och energiomställning.

Vad är det för behov som kan lyftas in i strategin? RUS:en ska hämta upp det som finns i olika strategier, bland annat i klimat- och energistrategin.

Rådet diskuterade frågan:

- Vad behöver stå i den regionala utvecklingsstrategin för att klimat- och energistrategin och vårt gemensamma arbete kring denna ska hänga ihop och ge kraft åt varandra?

Sammanfattning av diskussionen:

Vi behöver göra frågor om utsläpp och klimatpåverkan enkla och greppbara för invånarna.

I strategin behöver vi haka i begreppen i varandra, så att vi talar samma språk genom hela strategin. Robust och fossilfritt exempelvis, vad innebär det, och få begreppen att finnas genom hela den regionala utvecklingsstrategin. Den regionala utvecklingsstrategin behöver takta med visionen i klimat- och energistrategin.

Hur påverkar klimatförändringar människan, bra om vi kan få med det mänskliga perspektivet.

Kollektivtrafiken kan ses som en regionförstorare. Genom kollektivtrafik kan universitetet, studenter, företagare och invånare nå ut i hela länet.

Det vore bra att lyfta in vattenfrågan, som är en utmaning för framtiden. Vi behöver öka förutsättningarna för att möta ett förändrat klimat.

Hur samlar vi på bästa sätt ihop samtliga kommuners planer? Hur mycket ska den regionala utvecklingsstrategin detaljstyra? Vi måste ha en bra dialog för att hitta balans. Hur samlar vi upp de olika förutsättningarna? Regionala utvecklingsstrategin ska hitta den övergripande färdriktningen.

Brittis sammanfattar med att det är viktigt att strategierna hänger ihop. Klimat- och energistrategin ska fastställas innan den regionala utvecklingsstrategin, men de ska ändå hänga ihop från båda perspektiven.

Punkt 6. Inspirerande och lärande exempel

Rådet lyssnar på inspirerande, lärande exempel och lär känna varandra inom Klimatrådet. Vad händer i rådets organisationer inom klimat- och hållbarhetsarbetet, och vad finns det för framtidsspaningar?

Gunnar Holmstedt VD på Kanadevia Inova

Gunnar presenterar sin verksamhet och hur de på flera sätt arbetar med klimat- och hållbarhetsfrågor. Verksamheten handlar om biogasproduktion och att reducera fossila bränslen. Utöver biogas har företaget under den senaste tiden gjort flera satsningar. Det finns möjlighet att använda egen biogas för värmeproduktion, man har investerat i extra utrustningar för att energieffektivisera och förbättrat värme- och ventilationssystem.

En av de kommande aktiviteterna för företaget är att utreda möjligheterna till att ta tillvara på dagvatten.

Framtidsspaningarna är att marknaden förändras, och att biogas är en viktig resurs i orostider.

Pia Odin VD på Värnamo Energi

Pia är ny VD på Värnamo energi men har en bakgrund i bolaget sedan 2017. Pia är också ny deltagare i Klimatrådet.

Värnamo Energi är hundra procent kommunalägt och har runt 11 000 kunder. Branschen är möjliggörare, och arbetar på flera sätt med klimat- och hållbarhetsfrågor. CSRD har varit en stor sak under 2024. Bolaget arbetar redan hållbart på flera sätt, men det ska förmedlas i tryckta dokument med. Det krävs alltmer detaljerad hållbarhetsrapportering och gäller också medelstora företag.

Inom energiområdet sker flertalet investeringar. Det handlar om smarta elnät där laddstationer, solceller och batterier ingår. Det finns ett ökat intresse för flexibilitet, med förväntningar från kunder

att det tas fram tjänster för detta. Väl fungerande fibernät är avgörande för digital kommunikation. Inom fjärrvärmeområdet sker nya samarbeten med spillvärme.

Samverkan och samarbete ser vi som nyckeln till en hållbar utveckling.

Therese Pettersson, kommunstyrelsens ordförande i Sävsjö kommun

Therese beskriver kommunens vision: "Tillsammans skapar vi en barnvänlig, grön och inkluderande kommun." Hållbarhetsarbetet ska grunda sig i kommunens vision, värdegrund, Sveriges nationella miljömål och de globala målen för hållbar utveckling.

2023 antog kommunfullmäktige Sävsjös Gröna hållbarhetsprogram där minskad klimatpåverkan och klimatanpassning är centralt. Det finns åtta mål formulerade för ett grönare Sävsjö.

- Klimatpositiva Sävsjö
- Fossilfri transportkommun
- Energi och klimatsmart bebyggelse
- Förnybar energiproduktion
- Cirkulär konsumtion och produktion
- Giftfri miljö
- Ökad biologisk mångfald
- Ett klimatanpassat Sävsjö

Inom målet för en fossilfri transportkommun byggs nu Sävsjö västra centrum om för att främja gång- och cykelmöjligheter.

Stockarydsterminalen fortsätter att utvecklas som nod för hållbara godstransporter. I revideringen av klimat- och energistrategin framgår vikten av att flytta godstransporter till järnväg, det ser vi som positivt. Kommunen har en ganska stor andel biogasbilar och vi försöker att ha flera ägg i korgen sett till drivmedel.

Arbete pågår också i Resurshubb Sävsjö.

En framtidsspaning är att det är en utmaning att hantera flera tidsaspekter samtidigt gällande klimat- och hållbarhetsfrågor. Det blir viktigt att hålla sig till den utstakade vägen på både kort och lång sikt.

Brittis tackar för intressanta presentationer som gett inspiration, vilket kan ge andra råd och kraft i det fortsatta arbetet.

Punkt 7. Samverkansarenan 20 februari

Lina Larsson ger en rapportering från samverkansarenan som ägde rum den 20 februari.

Till samverkansarenan kom cirka 30 deltagare. Temat var biologisk mångfald och dess koppling till klimatfrågan. Flera förslag till nya initiativ initierades under dagen som till exempel verktyg för att mäta biologisk mångfald och kunskapshöjning om avskogningsförordningen.

Några pågående initiativ presenterades under dagen tillsammans med uppdragen inom rådsstrukturen. Bland annat presenterade Mattias Bodin senaste nytt kring initiativet om Hållbart resande (Climate cruiser challenge). Simon Klintefors presenterade arbetet med Hållbarhetsdagarna i Jönköpings kommun (v 17). Deltagarna fick ta del av information om revidering av länets klimat- och energistrategi och revideringen av den regionala utvecklingsstrategin.

Punkt 8. Fortsatt arbete med koldioxidbudgeten och konsumtionskampanj textil

Emma Wallin och Marianne Badman presenterar förslag till konsumtionskampanj. Emma Wallin presenterar exempel på hur en kampanj med utgångspunkt från länets koldioxidbudget kan se ut. Budskapet är att 1 av 5 fossila koldioxidutsläpp behöver ersättas för klimatets skull och för att minska effekterna av ett förändrat klimat.

En möjlig tidplan är lansering i september.

I arbetsgruppen så här långt ingår regionen, Värnamo kommun, klimatrådets beredningsgrupp, länsstyrelsen och klimatsekretariatet.

Informationssatsningen föreslås bestå av:

1. Kommunikationsinsats utifrån Klimatsekretariatets kampanj 1 av 5. Den planerade textilkampanjen blir en del av denna kampanj. Kampanjsida på klimatrådet.se med faktaartiklar om bland annat textilier, och material för nedladdning och spridning. Genomförande av aktivitet så som kunskapsseminarier under klimatveckan.
2. Förfrågan till Klimatrådets medlemmar om hjälp med spridning via medlemmarnas egna kanaler, internt och externt. Möjlighet till skyltning på allmänna platser med mera?
3. Förfrågan till Klimatrådets medlemmar om vilka strukturella förutsättningar som verksamheterna bidrar med genom olika satsningar, såsom cykelvägar, uthyrning av verktyg, laddstolpar, busskort, delningsalternativ etc. Dessa kan lyftas fram av organisationen själva samt samlas som goda exempel på kampanjsidan för spridning.

Efter presentationen följde diskussion.

Frågor och diskussion rörde huvudsakliga budskap i kampanjen och att den behöver ta hänsyn till ekonomisk och social hållbarhet för att inte hämma utvecklingen i länet.

Fridolf Eskilsson framförde att det är viktigt att vara tydlig med att vi med kampanjen inte vill påverka så att produktion flyttar från länet. Det får inte tolkas som att verksamhet behöver avvecklas för att nå utsläppsminskning. Kampanjen får inte heller sända signal eller kunna tolkas som att företagande och verksamhet är negativt.

Brittis sammanfattade och tydliggjorde vikten av att kampanjen fokuserar på budskapet 1 av 5.

Ställningstagande

Rådet gör ställningstagandet att en kampanj med fokus på konsumtion och devisen 1 av 5 genomförs.

Informationsinsatsen genomförs enligt ovan, punkt 1 till 3.

Punkt 9. Klimatvecka och klimatkonferens

Jesper Agrelius presenterar planeringsarbetet kring Klimatveckan 2025. Utvärderingen från förra årets klimatvecka säger att det är bra med slogan, men däremot tema kan vara begränsande.

Det som redan är bestämt är att utdelning av Klimatpriset 2025 sker tisdag förmiddag den 14 oktober. Hela rådet bjuds in tillsammans med årets nominerade och media till länsresidenset i Jönköping. Klimatkonferensen blir på onsdag förmiddag den 15 oktober, i Jönköping.

Ett förslag från rådet är att man kan ha samma slogan för flera år, för igenkänning. Arbetsgruppen funderar vidare på detta förslag.

Ställningstagande

- Inget tema i år utan enbart en slogan/inriktning.
- Beredningsgruppen får i uppdrag att tillsätta styrgrupp och projektledare.

Punkt 10. Informationspunkter

a) Hållbarhetslöftet för företag

Moa Lindvert presenterade. I januari lanserades Hållbarhetslöftet för företag. Det kan ses som ett komplement till åtgärdsprogrammen. Hållbarhetslöftet för företag är ett erbjudande för företag som vill fortsätta utveckla sin verksamhet på ett hållbart sätt. Tolv företag har hittills valt att gå med i satsningen. Satsningen är ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Almi, Energikontor Norra Småland och Hållbarhetsteamet som driver nätverket CSR Småland.

Målet är att kraftsamla tillsammans utifrån företagens förutsättningar och vilja. Sprid gärna vidare informationen om löftet så att fler kan gå med och prata gärna med företagen i era kommuner.

Mer information finns på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/jonkoping/hallbarhetsloftet

b) Klimat- och sårbarhetsanalys

Charlotte Andersson presenterade. Det senaste året har arbetet pågått med klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län. Analysen beskriver hur länet kommer att påverkas av klimatförändringarna. Analysen gick ut på extern avstämning den 3 februari, sista svarsdatum var den 6 mars. Avstämningen har gått ut till alla medlemmar i klimatrådet.

Efter justeringarna ska klimat- och sårbarhetsanalysen fastställas och publiceras under våren. Analysen behöver spridas i länet och klimatrådet blir viktigt för detta. Vilka aktiviteter behöver vi göra? Hur kan vi samarbeta kring det? Vill ni vara med på lanseringen?

Inspel från rådet är att det är viktigt att analysen målgruppsanpassas. Charlotte Andersson har efter mötet kontaktat rådets ledamöter med förfrågningarna.

c) Kommunikationsarbetet

Marianne Badman, kommunikatör på Länsstyrelsen ger en lägesbild av kommunikationsarbetet för Klimatrådet och visar förslag på ett nyhetsbrev som planeras skickas ut till medlemmarna efter varje rådsmöte.

Rådet anser att nyhetsbrevet blir ett bra tillskott i kommunikationen av Klimatrådet.

Ordförande: Brittis Benzler, landshövding Jönköpings län

Sekreterare: Helena Liljergren, Länsstyrelsen